

Ponit etiam tranſeum maris rubri, qui ſignificat noſtrum baptiſma, quantum ad liberationem à ſervitute peccati: unde & Apoſtolus dicit I. Corinth. x. 2. quod omnes baptizati ſunt in nube, & in mari. Ponit etiam ablutiones diverſas, quæ fiebant in veteri lege, præfigurantes noſtrum baptiſma, quantum ad purgationem peccatorum. Ponit etiam baptiſmum Joannis, qui fuit præparatorius ad noſtrum baptiſma.

ARTICULUS XII. 375

Utrum baptiſmus ſanguinis fit poſſiſſimus inter alia baptiſmata.

IV. diſt. IV. quæſt. 111. art. 3. quæſt. 4. & Hebr. VI. lect. 3. ſu.

AD duodecimum ſic proceditur. Videtur quod baptiſmus ſanguinis non fit poſſiſſimus inter tria prædicta baptiſmata. Baptiſmus enim aquæ imprimi characterem: quod quidem baptiſmus ſanguinis non facit. Ergo baptiſmus ſanguinis non eſt potior quam baptiſmus aquæ.

2. Præterea. Baptiſmus ſanguinis non valet ſine baptiſmo flaminis, qui eſt per caritatem: dicitur enim I. ad Corinth. x111. 3. Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, caritatem autem non habuero: nihil mihi prodeſt. Sed baptiſmus flaminis valet ſine baptiſmo ſanguinis, non enim ſoli Martyres ſalvantur. Ergo baptiſmus ſanguinis non eſt poſſiſſimus.

3. Præterea. Sicut baptiſmus aquæ habet efficaciam à paſſione Chriſti, cui ſecundum prædicta (art. præc.) reſpondet baptiſmus ſanguinis; ita paſſio Chriſti efficaciam habet à Spiritu Sancto, ſecundum illud Hebr. ix. 14. Sanguinis Chriſti, qui per Spiritum Sanctum obtulit ſemetipſum pro nobis, emundabit conſcientiam noſtram ab operibus mortuis, &c. Ergo baptiſmus flaminis potior eſt quam baptiſmus ſanguinis. Non ergo baptiſmus ſanguinis eſt poſſiſſimus.

Sed contra eſt quod Auguſtinus ad Fortunatum loquens de comparatione baptiſmum dicit: (Gennadius in Lib. de eccl. dogmatib. cap. Lxxiv.) Baptizatus conſtituit ſilem ſuam coram ſacerdote, Martyr coram perſecutore: ille poſt conſiſſionem aſpergitur aqua, hic ſanguine: ille per impoſitionem manus Pontificis recipit Spiritum Sanctum, hic templum efficitur Spiritus Sancti.

Reſpondeo dicendum, quod, ſicut dictum eſt (art. præc.) effuſio ſanguinis pro Chriſto, & operatio interior Spiritus Sancti dicuntur baptiſmata, in quantum efficiunt effectum baptiſmi aquæ. Baptiſmus autem aquæ efficaciam

(a) Ita cum mſ. Garcia & poſteriores editi. Al. per poſſiſſimum dilectionis, ſecundum illud, &c.

ARTICULUS I. 376

Utrum ad officium diaconi pertineat baptizare.

IV. diſt. v. quæſt. 11. art. 1. quæſt. 1. & diſt. v11. quæſt. 111. art. 1. q. 1. corp. & diſt. x111. quæſt. 11. art. 3. corp. quæſt. 2. corp.

AD primum ſic proceditur. Videtur quod ad officium diaconi pertineat baptizare. Simul enim iungitur à Domino officium prædicandi Evangelium, & baptizandi, ſecundum illud Matth. ult. 19. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c. Sed ad officium diaconi pertinet evangelizare. Ergo videtur quod etiam ad officium diaconi pertineat baptizare.

2. Præterea. Secundum Dionyſium v. cap. eccl. Hierarch. (aliquant à princ.) purgare pertinet ad officium diaconi. Sed purgatio à peccatis maxime fit per baptiſmum, ſecundum illud Ephel. v. 26. Mundans eam lava- ero aquæ in verbo vite. Ergo videtur quod baptizare pertinet ad diaconum.

3. Præterea. De B. Laurentio legitur, quod cum ipſe eſſet diaconus, plurimos baptizabat. Ergo videtur quod ad diaconos pertineat baptizare.

Sed contra eſt quod Gelafius I. Papa dixit (epiſt. ix. cap. v11.) & habetur in Decret. x111. diſt. (cap. x111.) Diaconos propriam conſtituimus obſervare meſuram: & infra: Abſque Epifcopo, vel Presbytero baptizare non audeant, niſi prædictis ordinibus forteſſe longius conſtituturis, neceſſitas extrema compellat.

Reſpondeo dicendum, quod ſicut cæleſtium ordinum proprietates, & eorum officia ex eorum nominibus accipiuntur, ut Dionyſius dicit v11. cap. cæleſt. Hierarch. (in princ.) ita etiam ex nominibus eccleſiaſticorum ordinum accipi poteſt quid ad unumquemque pertinet ordinem.

Dicuntur autem diaconi, quaſi miniſtri: quia videlicet ad diaconos non pertinet aliquod ſacramentum principaliter, & quaſi ex proprio officio præbere, ſed adhibere miniſterium aliis majoribus in ſacramentorum exhibitione. Et ſic ad diaconum non pertinet, quaſi ex proprio officio, tradere ſacramentum baptiſmi, ſed in collatione huius ſacramenti, & aliorum aſſiſtere, & miniſtrare majoribus. Unde Iſidorus dicit (in ep1ſt. ad Laudeſiend.) Ad diaconum pertinet aſſiſtere, & miniſtrare ſacerdotibus in omnibus que aguntur in ſacramentis Chriſti; in baptiſmo ſcilicet, in chriſmate, in pœna, & calice.

Ad primum ergo dicendum, quod ad diaconum pertinet recitare Evangelium in Ec-

cleſia, & prædicare ipſum per modum catechizantis; unde & Dionyſius dicit (cap. v. eccl. Hierarch. circ. med. & cap. 111.) quod diaconi habent officium ſuper immundos; inter quos ponit catechumenos. Sed docere, id eſt exponere Evangelium, pertinet proprie ad Epifcopum, cujus actus eſt per ſicere, ſecundum Dionyſium v. cap. eccl. Hierarch. (ante med.) Peſſicere autem idem eſt quod docere. Unde non ſequitur quod ad diaconos pertineat officium baptizandi.

Ad ſecundum dicendum, quod, ſicut Dionyſius dicit in 11. eccl. Hierarch. (parum à princ.) baptiſmus non ſolum habet purgativam, ſed etiam illuminativam virtutem: & ideo excedit officium diaconi, ad quem pertinet ſolum purgare, ſcilicet vel repellendo immundos, vel diſponendo eos ad ſacramenti ſuſceptionem.

Ad tertium dicendum, quod quia baptiſmus eſt ſacramentum neceſſitatis, permittitur diaconi, neceſſitate urgente, in abſentia majorum baptizare, ſicut patet ex auctoritate Gelafii ſupra inducta (in arg. Sed contra.) Et hoc modo B. Laurentius diaconus exiſtens baptizavit.

ARTICULUS II. 377

Utrum baptizare pertineat ad officium presbyterorum.

IV. diſt. v. quæſt. 11. art. 1. quæſt. 2. & diſt. v11. quæſt. 1. art. 1. quæſt. 3. corp. & diſt. x111. quæſt. 111. art. 3. quæſt. 2. corp. & diſt. xx1v. quæſt. 11. art. 1. quæſt. 1. ad 1. corp.

AD ſecundum ſic proceditur. Videtur quod baptizare non pertineat ad officium presbyterorum, ſed ſolum Epifcoporum. Quia, ſicut dictum eſt (quæſt. præc. art. 3. arg. 1. & art. præc. arg. 1.) ſub eodem præcepto iungitur Matth. ult. officium docendi, & baptizandi. Sed docere, quod eſt peſſicere, pertinet ad officium Epifcopi, ut patet per Dionyſium v. & v1. eccl. Hier. Ergo & baptizare pertinet tantum ad officium Epifcopi.

2. Præterea. Per baptiſmum annuntietur aliquis populo Chriſtiano: quod quidem videtur ad officium ſolius Principis pertinere. Sed principatum in Eccl. tenent Epifcopi qui, ut dicitur in Gloſſa (ord. Bedæ ſup. illud, deſignavit Dominus) Luc. x. tenent locum Apoſtolorum, de quibus dicitur in Palm. x11v. 17. Conſtitue eos principes ſuper omnem terram. Ergo videtur, quod baptizare pertineat ſolum ad officium Epifcopi.

3. Præterea. Iſidorus dicit (loc. cit. art. præc.) quod ad Epifcopum pertinet baptiſmum conſecratio, unctio altarum, & conſilio chriſmatis.

Sed contra est quod Dionysius dicit in cap. Eccl. Hier. (ant. med.) quod sacerdotes assumentes baptizatum, tradunt eum ad educationem suscipiendi; & dicitur in libro de

Respondeo dicendum, quod spiritualis regeneratio, quæ fit per baptismum, assimilatur quoadmodum generationi carnali: unde dicitur 1. Petri 1. 2. Sicut modo geniti infantes, rationale sine dolo, & concupiscentiæ. In generatione autem carnali parvulus nuper natus indiget nutrice, & pedagogo. Unde & in spirituali generatione baptismi requiritur aliquis qui fungatur vice nutricis, & pedagogi, informantis, & instruendo eum, quasi novitium in fide, de his quæ pertinent ad fidem, & vitam christianam: ad quod Prælati Ecclesiæ vacare non possunt circa communem curam populi occupati: parvuli enim, & novitii indigent specialis cura præter communem: & ideo requiritur, quod aliquis suscipiat baptismum de sacro fonte, quasi in suam instructionem, & tutelam.

Et hoc est, quod Dionysius dicit ult. cap. Eccl. Hierarch. (versus fin.) Divinis nostris dicitur, id est Apostolis, ad mentem venit, & visum est suscipere infantem secundum ipsum sanctum modum, quod naturales pueri parentes tradunt puerum cuidam docto in divinis pedagogo, & reliquum sub ipso puer ageret, sicut sub divino patre, & salvatoris sancti susceptore.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus non est baptizatus, ut ipse regeneraretur, sed ut alios regeneraret: & ideo post baptismum non indiget pedagogo, tanquam parvulus.

Ad secundum dicendum, quod in generatione carnali non requiritur ex necessitate nisi pater, & mater; sed ad faciliem partum, & educationem pueri convenientem requiritur obsterix, & nutrix, & pedagogus: quorum vicem implet in baptismo ille qui puerum de sacro fonte levat. Unde non est de necessitate sacramenti; sed unus solus potest in aqua baptizare, necessitate imminente.

Ad tertium dicendum, quod baptismus non suscipitur à patrino de sacro fonte propter imbecillitatem corporalem, sed propter imbecillitatem spirituales, ut dictum est (in corp. art.)

ARTICULUS VIII. 326

Utrum ille qui aliquem levat de sacro fonte, teneatur ministrare ad eius instructionem. Infr. quest. lxxi. art. 1. ad 3. & IV. dist. vi. quest. 1. art. 2. quest. 3. cor. & ad 3.

Ad octavum sic proceditur. Videtur quod ille qui suscipit aliquem de sacro fonte, non obligetur ad eius instructionem. Quia nul-

lus potest instruere nisi instructus. Sed etiam quidam non instructi, sed simplices admittuntur levare aliquem de sacro fonte. Ergo ille, qui suscipit baptizatum, non obligatur ad eius instructionem.

Præterea. Filius magis potest à patre instrui quam ab alio extraneo: nam filius habet à patre esse, & nutrimentum, & disciplinam, ut Philosophus dicit in VIII. Ethic. (cap. xxi. circ. med.) Si ergo ille qui suscipit baptismum, teneretur eum instruere, magis esset conveniens, quod pater carnalis filium suum de fonte susciperet, quam aliquis alius; quod tamen videtur esse prohibitum, ut habetur in Decret. xxx. quest. 1. (cap. Pervenit, & cap. Dicitur esse.)

Præterea. Plures magis possunt instruere quam unus solus. Si ergo ille, qui suscipit aliquem baptismum, teneretur eum instruere, magis deberent plures suscipere quam unus solus: cujus contrarium habetur ex decreto Leonis Papæ (quod habet cap. c. de consecrat. dist. iv.) Non plures, inquit, ad suscipiendum de baptismo infantem, quam unus, succedant, sive vir, sive mulier.

Sed contra est quod Augustinus dicit in quodam sermone paschali (vii. in Dom. in albis) Vos autem omnia tam viros quam mulieres, qui filios in baptismo suscipistis, imo, ut vos cognoscatis fidei iussures apud Deum existisse pro illis, quos vobis istis de sacro fonte suscipere.

Respondeo dicendum, quod unumquique obligatur ad exequendum officium quod accepit. Dicitur est autem (art. præc.) quod ille qui suscipit aliquem de sacro fonte, assumit sibi officium pedagogi: & ideo obligatur ad habendam curam de ipso, si necessitas immineret, sicut eo tempore, & loco in quo baptizati inter infideles nutriuntur.

Sed ubi nutriuntur inter catholicos Christianos, satis possunt ab hac cura excusari, presumendo quod à suis parentibus diligenter instruantur. Si tamen quocumque modo sentirent contrarium, tenerentur secundum suum modum saluti spiritualium filiorum curam impendere.

Ad primum ergo dicendum, quod ubi immineret periculum, oporteret esse aliquem doctum in divinis, sicut Dionysius dicit (cap. vi. Eccl. Hierar. vers. fin.) qui baptismum de sacro fonte susciperet: sed ubi hoc periculum non imminet, propter hoc, quod pueri nutriuntur inter catholicos, admittuntur quicumque ad hoc officium: quia ea quæ pertinent ad christianam vitam, & fidem, publice omnibus nota sunt. Atamen ille qui non est baptizatus, non potest suscipere baptismum, ut est declaratum in Concilio Moguntino (hab. cap. in baptismo, de consecrat. dist. iv.) licet non baptizatus possit baptizare; quia per-

persona baptizantis est de necessitate sacramenti, non autem persona suscipientis, sicut dicitur est (art. præc. ad 2.)

Ad secundum dicendum, quod, sicut est alia generatio spiritualis à carnali; ita etiam debet esse alia disciplina, secundum illud Hebr. xii. 9. Patres quidem carnis nostræ habuimus eruditores, & reverentiam eos: non multo magis obtemperabimus Patri spirituum, & vivemus? Et ideo alius debet esse pater spiritualis à patre carnali, nisi necessitas contrarium exigat.

Ad tertium dicendum, quod confusio esset disciplina, nisi esset unus principalis instructor: & ideo in baptismo unus debet esse principalis susceptor; alii tamen possunt admitti quasi coadjutores.

QUÆSTIO LXVIII.

De suscipiendis baptismum, in duodecim articulos divisa.

Einde considerandum est de suscipiendis baptismum: & circa hoc quaeruntur duodecim.

Primo, utrum omnes teneantur ad suscipiendum baptismum.

Secundo, utrum aliquis possit salvari sine baptismum.

Tertio, utrum baptismus sit differendus.

Quarto, utrum peccatores sint baptizandi.

Quinto, utrum peccatoribus baptismus sit imponenda opera satisfactoria.

Sexto, utrum requiratur confessio peccatorum.

Septimo, utrum requiratur intentio ex parte baptizati.

Octavo, utrum requiratur fides.

Nono, utrum pueri sint baptizandi.

Decimo, utrum pueri Judæorum sint baptizandi invitis parentibus.

Undecimo, utrum aliqui sint baptizandi in matris uteris existentibus.

Duodecimo, utrum furiosi, & amentes sint baptizandi.

ARTICULUS I. 384

Utrum omnes teneantur ad susceptionem baptismi.

Infr. quest. lxx. art. 2. ad 3. & IV. dist. iv. quest. 1. art. 3. quest. 2. cor. & ad 3. & dist. vi. quest. 1. art. 1. quest. 1. art. 1. quest. 1. cor. & IV. cont. cap. lxxi.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod non teneantur omnes ad susceptionem bap-

tismi. Per Christum enim non est hominibus arctata via salutis. Sed ante Christi adventum poterant homines salvari sine baptismum. Ergo & post Christi adventum.

Præterea. Baptismus maxime videtur esse institutus in remedium peccati originalis. Sed ille, qui est baptizatus, cum non habeat originale peccatum, non videtur quod possit illud transfundere in prolem: Ergo filii baptizatorum non videtur esse baptizandi.

Præterea. Baptismus datur ad hoc, quod aliquis per gratiam à peccato mundeatur. Sed hoc consequuntur illi, qui sunt sanctificati in utero sine baptismum. Ergo non tenentur ad suscipiendum baptismum.

Sed contra est quod dicitur Joan. 1. 12. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei: & Lib. de Eccl. dogmatibus (cap. lxxv.) dicitur: Baptizatis tantum iter salutis esse credimus.

Respondeo dicendum, quod ad illud homines tenentur sine quo saltem consequi non possunt. Manifestum est autem, quod nullus potest saltem consequi nisi per Christum. Unde, & Apostolus dicit Rom. v. 18. Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ.

Ad hoc autem datur baptismus ut aliquis per ipsum regeneretur incorporatus Christo, factus membrum ipsius: unde dicitur Galat. 1. 27. Quicumque in Christo baptizati esset, Christum induisti. Unde manifestum est quod omnes ad baptismum tenentur, & sine eo non potest esse salus hominibus.

Ad primum ergo dicendum, quod nunquam homines poterunt salvari etiam ante Christi adventum, nisi fierent membra Christi: quia, ut dicitur Act. 14. 12. non est aliud nomen datum hominibus in quo oporteat nos salvos fieri. Sed ante adventum Christi homines Christo incorporabantur per fidem futuri adventus; cuius fidei signaculum erat circumcisio, ut Apostolus dicit Rom. 14. ante vero quam circumcisio institueretur, sola fide, ut Gregorius dicit (Lib. IV. Moral. cap. 111. à princ.), cum sacrificiorum oblatione, quibus suam fidem antiqui patres profitebantur, homines Christo incorporabantur. Post adventum etiam Christi homines per fidem Christo incorporantur, secundum illud Ephes. 1. 17. Habitare Christum per fidem in cordibus vestris. Sed alio signo manifestatur fides rei jam presentis, quam demonstraretur, quando erat futura; sicut etiam aliis verbis significatur præteritum, & futurum. Et ideo licet ipsum sacramentum baptismi non semper fuerit necessarium ad salutem; fides tamen, cuius baptismus sacramentum est, semper necessaria fuit.

3. Præterea. Majus est sacramentum conferre quam suscipere. Sed non baptizatus non potest alia sacramenta suscipere. Ergo multo minus potest aliquod sacramentum conferre.

Sed contra est quod Ildorus dicit: (hab. cap. Si quis per ignorantiam, *1. q. 1. 1.*), Ros. manus Pontificis non hominem iudicat qui baptizat, sed Spiritum Dei subministrare gratiam baptismi, licet paganus sit qui baptizat. Sed ille qui est baptizatus, non dicitur paganus. Ergo etiam non baptizatus potest conferre sacramentum baptismi.

Respondeo dicendum, quod hanc questionem Augustinus indeterminatam reliquit. Dicit enim II. contra epistolam Parmeniani (cap. xlii. à medi.), Hæc quidem alia questionis est, utrum & ab his qui nunquam fuerunt Christiani, possit baptismus dari, nec aliquid temere inde affirmandum est, sine auctoritate tanti Concilii, quantum tantæ rei sufficit.

Postmodum vero per Ecclesiam determinatum est quod non baptizati, siue sint Judæi, siue Pagani, possunt sacramentum baptismi conferre, dummodo in forma Ecclesiæ baptizent. Unde Nicolaus I. Papa responderet de consecr. dist. iv. cap. xxiv. ad consulta Bulgar. (cap. civ.), A quodam Judæo, nescitis utrum Christiano, an Pagano, multis in partibus vestra asseritis baptizatos; & quid inde sit agendum, consulti. Hi profecto, si in nomine sanctæ Trinitatis baptizati sunt, rebaptizari non debent; si autem forma Ecclesiæ non fuerit observata, sacramentum baptismi non confertur. Et sic intelligendum est quod Gregorius III. scribit Bonifacio Episcopo (epist. i. cant. i. & hab. cap. l. i. de consecr. dist. 4.), Quos à paganis baptizatos esse asseruisti, scilicet Ecclesiæ forma non servata, ut denuo baptizetis, in nomine Trinitatis, mandamus.

Et hujus ratio est, quia sicut ex parte materię, quantum ad necessitatem sacramenti, sufficit quęcumque aqua; ita etiam sufficit ex parte ministri quicumque homo. Et ideo etiam non baptizatus in articulo necessitatis baptizare potest; ut si duo non baptizati se invicem baptizent, dum prius unus baptizaret alium, & postea baptizaretur ab eodem, & consequenter uterque non solum sacramentum, sed etiam rem sacramenti. Si vero extra articulum necessitatis hoc fieret, uterque graviter peccaret, scilicet baptizans, & baptizatus; & per hoc impediretur baptismi effectus, licet non tolleretur ipsum sacramentum.

Ad primam ergo dicendum, quod homo baptizans adhibet tantummodo ministerium exterius; sed Christus est qui intus baptizat, qui potest uti omnibus hominibus ad quocumque voluerit. Et ideo non baptizati

possunt baptizare: quia, ut Nicolaus Papa dicit baptismus non est illorum, scilicet baptizantium; sed eius, scilicet Christi (Hoc hab. expressit Augustinus Lib. III. cont. Crescon. cap. vi. in fin.).

Ad secundam dicendum, quod ille qui non est baptizatus, quamvis non pertinet ad Ecclesiam re, vel sacramento, potest tamen ad eam pertinere intentione, & similitudine actus, in quantum scilicet intendit facere quod facit Ecclesia, & formam Ecclesiæ servat in baptizando; & sic operatur ut minister Christi, qui virtutem suam non aligavit baptizatis, sicut nec etiam sacramentis.

Ad tertium dicendum, quod alia sacramenta non sunt tantę necessitatis, sicut baptismus; & ideo magis conceditur quod non baptizatus possit baptizare, quam quod possit alia sacramenta suscipere.

ARTICULUS VI. 381

Utrum plures possint simul unum baptizare.

IV. dist. 111. art. 2. q. 2. ad 1. & II. dist. vi. quest. 11. art. 4. quest. 1. ad 3.

Ad sextum sic proceditur. Videtur quod plures possint simul unum baptizare. In multitudine enim continetur unum, sed non convertitur: unde videtur quod quicquid potest facere unus, possint facere multi; & non de converso; sicut multi trahunt navem, quam unus trahere non potest. Sed unus homo potest simul plures baptizare. Ergo, & plures possunt simul unum baptizare.

2. Præterea. Difficilis est quod unum agens agat in plura, quam quod plures agentes agant simul in unum. Sed unus homo potest simul plures baptizare. Ergo multo magis plures possunt simul unum baptizare.

3. Præterea. Baptismus est sacramentum maxime necessitatis. Sed in aliquo casu videtur esse necessarium quod plures simul unum baptizent; puta si aliquis parvulus esset in articulo mortis, & adessent duo, quorum alter esset mutus, & alter manibus, & brachiis cæteris: tunc enim oporteret quod multas verba proferret, & mutus actum baptismi exerceret. Ergo videtur quod plures possint simul unum baptizare.

Sed contra est quod unus agens est una actio. Si ergo plures unum baptizarent, videtur sequi quod essent plures baptismi: quod est contra id quod dicitur Ephes. i. v. 5. Una fides, unum baptismum.

Respondeo dicendum, quod sacramentum baptismi præcipue habet virtutem ex forma, quam Apostolus nominat *verbum vite* Ephes. i. Et ideo considerare oportet si plures simul unum baptizarent, qua forma uterentur.

Si

Si enim dicerent: *Nos te baptizamus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*: non conferretur sacramentum baptismi, eo quod non servaretur forma Ecclesiæ, quæ sic habet: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Sed dicunt quidam, quod hoc excluditur per formam baptizandi, qua utitur Ecclesia Græcorum: possent enim dicere: *Baptizetur servus Christi. N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, &c.* sub qua forma Græci baptismum suscipiunt: quæ tamen forma multo magis dissimilis est formæ qua nos utimur, quam, si dicitur: *Nos te baptizamus*. Sed considerandum est, quod ex tali forma: *Nos te baptizamus*, exprimitur talis intentio, quod plures conveniant ad unum baptismum conferendum: quod quidem videtur esse contra rationem ministerii: homo enim non baptizat, nisi ut minister Christi, & vicem ejus gerens: unde sicut unus est Christus, ita oportet esse unum ministrum, qui Christum representet. Propter quod signanter Apostolus dicit Ephes. iv. 5. *Unus Dominus, una fides, unum baptismum*. Et ideo contraria intentio videtur excludere baptismi sacramentum.

Si vero uterque diceret: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, uterque exprimeret suam intentionem, quasi ipse singulariter baptismum conferret: quod posset contingere in eo casu in quo contentiose uterque aliquem baptizare conaretur: & tunc manifestum est, quod ille qui prius verba proferret, daret baptismi sacramentum; alius vero, quantumcumque (a) jus baptizandi haberet, nihil faceret; & si verba pronuntiare præsumeret, esset pœnitens tamquam rebaptizator. Si autem omnino simul ambo verba proferrent, & hominem immergerent, aut aspergerent, essent puniendi de inordinato modo baptizandi, & non de iteratione baptismi: quia uterque intenderet non baptizatum baptizare; & uterque, quantum est in se, baptizaret. Nec traderent aliud, & aliud sacramentum; sed Christum, qui est unus interius baptizans, unum sacramentum per utrumque conferret.

Ad primum ergo dicendum, quod ratio illa locum habet in his que agunt propria virtute. Sed homines non baptizant propria virtute, sed virtute Christi, qui cum sit unus, per unum ministrum perficit suum opus.

Ad secundum dicendum, quod in casu necessitatis unus possit simul plures baptizare sub hac forma: *Ego vos baptizo*; puta si immineret ruina, aut gladius, aut aliquid hujusmodi, quod omnino moram non pateretur, ut sigillatim omnes baptizarent. Nec per hoc diversificaretur forma Ecclesiæ: quia plurale non est nisi singulare geminatum: præsertim cum pluribus. *S. Th. Op. Tom. V.*

(a) Ita cum pluribus nisi, dicitur passim. Ad intentionem baptizandi.

liter dicitur Matth. ult. *Baptizante eos, &c.* Nec est simile de baptizante, & baptizato: quia, Christus, qui principaliter baptizat, est unus; sed multi per baptismum efficiuntur unum in Christo.

Ad tertium dicendum, quod, sicut supra dictum est (quest. lxxv. art. 3. & 4.) integritas baptismi consistit in forma verborum, & in usu materię. Et ideo neque ille qui tantum verba proferet, baptizat, neque ille qui immergit. Et ideo, si unus verba proferat, & alius immergat, nulla forma verborum poterit esse conveniens: neque enim poterit dici: *Ego te baptizo*, cum ipse non immergat, & per consequens non baptizet: neque etiam poterit dici: *Nos te baptizamus*, cum neuter baptizet: si enim duo sint quorum unus unam partem libri scribat, & alius aliam, non erit propria lectio: *Nos scripsimus librum istum*, sed *synecdochica*, in quantum totum ponitur pro parte.

ARTICULUS VII. 382

Utrum in baptismis requiratur aliquis qui baptismum levet de sacro fonte.

Infr. art. 8. ad 1.

Ad septimum sic proceditur. Videtur quod in baptismis non requiratur aliquis, qui baptismum de sacro fonte levet. Baptismus enim noster per baptismum Christi consecratur, & ei conformatur. Sed Christus baptizatus non est ab aliquo de fonte susceptus; sed, sicut dicitur Matth. iii. 16. *baptizatus Jesus, confisus ascendit de aqua*. Ergo videtur quod nec in alio baptismis requiratur aliquis, qui baptismum de sacro fonte suscipiat.

2. Præterea. Baptismus est spiritualis regeneratio, ut dictum est (art. 3. hujus quest.) Sed in carnali generatione non requiritur nisi principium activum, quod est pater, & principium passivum, quod est mater. Igitur cum in baptismis locum patris obtineat ille qui baptizat, locum autem matris ipsa aqua baptismi, ut Augustinus dicit in quodam sermone Epiphaniæ (1. Dom. infr. octav.) videtur quod non requiratur aliquis alius qui baptismum de sacro fonte levet.

3. Præterea. In sacramentis Ecclesiæ nihil derisorium fieri debet. Sed hoc derisorium videtur quod adulti baptizati, qui seipos sustentare possunt, & de sacro fonte exire, ab alio suscipiantur. Ergo videtur quod non requiratur aliquis, præcipue in baptismis adultorum, qui baptismum de sacro fonte levet.

S. Th. Op. Tom. V. Bbb Sed

ipse ordines ecclesiasticos distribuit, & sacras virgines benedicit. Sed his omnibus majus est sacramentum baptismi. Ergo videtur quod multo magis ad officium solius Episcopi pertineat baptizare.

Sed contra est quod Isidorus dicit in Lib. II. de offic. (cap. xxiv. ad fin.) *Constat, baptismi solis sacerdotibus esse traditum.*

Respondeo dicendum, quod sacerdotes ad hoc consecrantur ut sacramentum corporis Christiificent, sicut supra dictum est (quæst. lxxviii. art. 2. & 6. & quæst. lxxv. art. 3.) Illud autem est sacramentum ecclesiasticæ unitatis, secundum illud Apostoli I. Cor. x. 17. *Unus panis, & unum corpus multi sumus omnes qui de uno pane, & de uno calice participamus.*

Per baptismum autem aliquis fit particeps ecclesiasticæ unitatis: unde & accipit jus ad mensam Domini accedendi. Et ideo sicut ad sacerdotem pertinet consecrare Eucharistiam (ad quod principaliter sacerdotium ordinatur) ita ad proprium officium sacerdotis pertinet baptizare: eisdem enim videtur esse operari totum, & partem in toto disponere.

Ad primum ergo dicendum, quod utrumque officium, scilicet docendi, & baptizandi, Dominus Apostolis injunxit; quorum vicem gerunt Episcopi; aliter tamen, & aliter. Nam officium docendi commisit eis Christus, ut ipsi per se illud exercerent, tamquam principalissimum: unde & ipsi Apostoli dixerunt Act. vi. 2. *Non est æquum nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis.* Officium autem baptizandi commisit Apostolis, ut per alios exercerent. Unde & Apostolus dicit I. Cor. 1. 17. *Non misit me Christus baptizare, sed de angelizare:* & hoc ideo quia in baptizando nihil operatur meritum, & sapientia ministris, sicut in docendo, ut patet ex supra dictis (quæst. lxxviii. art. 5. 6. & 9.) in cuius etiam signum nec ipse Dominus baptizavit, sed discipuli ejus, ut dicitur Joan. 1v. Nec tamen per hoc excluditur quia Episcopi possunt baptizare: quia quod potest potestas inferior, potest & superior: unde & Apostolus ibidem dicit, se quosdam baptizasse.

Ad secundum dicendum, quod in qualibet republica ea quæ sunt minora, pertinent ad minores, majora vero majoribus reservantur, secundum illud Exodi xviii. 22. *Quicquid majus fuerit, referant ad te; & ipsi tantummodo minora judicent.* Et ideo ad minores civitatis principes pertinet disponere de infimo populo; ad lunnos autem principes pertinet disponere ea quæ pertinent ad majores civitatis. Per baptismum autem non adipiscitur aliquis nisi infimum gradum in populo christiano. Et ideo baptizare pertinet ad minores principes Ecclesiæ, id est ad presbyteros, qui tenent

locum septuaginta duorum discipulorum Christi, ut dicit Glossa Lucæ x. (cic. arg.)

Ad tertium dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. lxxv. art. 3. in corp. & ad 4.) sacramentum baptismi est potissimum necessitate; sed quantum ad perfectionem, sunt quedam alia potiora, quæ Episcopis reservantur.

ARTICULUS III. 378

Utrum laicus possit baptizare.

2. 2. quæst. c. art. 2. ad 1. & IV. dist. v. quæst. 11. art. 1. quæst. 1. & 3. & dist. vi. quæst. 1.

1. art. 3. quæst. 2. & 3.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod laicus baptizare non possit. Baptizare enim, sicut dictum est (art. præc.) proprie pertinet ad ordinem sacerdotalem. Sed ea quæ sunt ordinis, non possunt committi non habenti ordinem. Ergo videtur quod laicus, qui non habet ordinem, baptizare non possit.

2. Præterea. Majus est baptizare quam alia sacramentalia baptismi perficere: sicut catechizare, & exorcizare, & aquam baptismalem benedicere: Sed hæc non possunt fieri à laicis, sed solum à sacerdotibus. Ergo videtur quod multo minus laici possint baptizare.

3. Præterea. Sicut baptismus est sacramentum necessitatis, ita & penitentia. Sed laicus non potest absolvere in foro penitentialem. Ergo neque potest baptizare.

Sed contra est quod Gelasius I. Papa (epist. ix. cap. vii.) & Isidor. (Lib. II. de offic. cap. xxiv. ad fin.) dicunt, quod baptizare, necessitate imminente, laici christiani plerumque conceditur.

Respondeo dicendum, quod ad misericordiam ejus qui vult omnes homines salvos fieri, pertinet ut in his quæ sunt de necessitate salutis, homo de facili remedium inveniat.

Inter omnia autem sacramenta maxime necessitatis est baptismus, qui est regeneratio hominis in vitam spirituales: quia pueris aliter omnino subveniri non potest; & adulti non possunt aliter quam per baptismum plenam remissionem consequi, & quantum ad culpam, & quantum ad penam.

Et ideo ut homo circa remedium tam necessarium defectum pati non possit, institutum est ut & materia baptismi sit communis, scilicet aqua, quæ à quolibet de facili haberi potest, & minister baptismi etiam sic quicumque non ordinatus, ne propter defectum baptismi homo salutis suæ dispendium patiatur.

Ad primum ergo dicendum, quod baptizare pertinet ad ordinem sacerdotalem secundum

cundum quandam convenientiam, & solemnitatem: non autem hoc est de necessitate sacramenti: unde etiam extra necessitatis articulum laicus baptizet, peccat quidem; tamen sacramentum baptismi confert: nec est rebaptizandus ille qui sic est baptizatus.

Ad secundum dicendum, quod illa sacramentalia baptismi pertinent ad solemnitatem, non autem ad necessitatem baptismi. Et ideo fieri non debent, nec possunt à laico, sed solum à Sacerdote, cujus est solemniter baptizare.

Ad tertium dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. lxxv. art. 3. & 4.) penitentia non est tanta necessitatis sicut baptismus: potest enim per contritionem supplere defectus sacerdotalis absolutionis, quæ non liberat à tota pena, nec etiam pueris adhibetur. Et ideo non est simile de baptismo, cujus effectus per nihil aliud suppleri potest.

ARTICULUS IV. 379

Utrum mulier possit baptizare.

Sup. art. 3. & locis ibidem indultis.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod mulier non possit baptizare. Legitur enim in Carthaginensi Concilio (IV. cant. xcix. & c.) quod mulier quavis docta, & sancta, & viras in conventu docere, vel aliquos baptizare non presumat. Sed nullo modo licet mulieri docere in conventu, secundum illud I. Cor. xiv. 35. *Turpe est mulieri in Ecclesia loqui.* Ergo videtur quod nec etiam aliquo modo mulieri liceat baptizare.

2. Præterea. Baptizare pertinet ad officium prælationis: unde à sacerdotibus habentibus curam animarum debet accipi baptismus. Sed hoc non potest competere mulieri, secundum illud I. Timoth. 11. 12. *Docere mulieri non permitto, nec dominari in virum, sed esse in silentio.* Ergo mulier baptizare non potest.

3. Præterea. In spirituali regeneratione videtur aqua habere locum materni uteri, ut Augustinus dicit super illud Joan. 111. *Numquid homo potest in ventrem matris sue iterato introire & renasci?* (tract. xi. in Joan. ante med.) ille autem qui baptizatur, videtur magis habere patris officium. Sed hoc non competit mulieri. Ergo mulier baptizare non potest.

Sed contra est quod Urbanus Papa dicit, & habetur in Decr. xxx. quæst. 111. (cap. xv.) *Super quibus consuluit nos sua dilectio, hoc videtur nobis ex sententia respondendum, ut baptismus sit, si instante necessitate, fœmina puerum in nomine sanctæ Trinitatis baptizaverit.*

Respondeo dicendum, quod Christus est qui principaliter baptizat, secundum illud

Joan. 1. 33. *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem, hic est qui baptizat.* Dicitur autem Coloss. 111. (equivallenter) quod in Christo non est masculus, & fœmina. Et ideo sicut masculus laicus potest baptizare, quasi minister Christi; ita etiam & fœmina.

Quia tamen caput mulieris est vir, & caput viri est Christus, ut dicitur I. Corinth. x1. non debet mulier baptizare, si adit copia viri; sicut nec laicus presente clerico, nec clericus presente sacerdote; qui tamen potest baptizare presente Episcopo, eo quod hoc pertinet ad officium sacerdotis.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut mulieri non permittitur publice docere, potest tamen privata doctrina, vel monitione aliquem instruere; ita non permittitur ei publice, & solemniter baptizare, sed tamen potest baptizare in necessitatis articulo.

Ad secundum dicendum, quod quando baptismus solemniter, & ordinarie celebratur, debet aliquis sacramentum baptismi suscipere à presbytero curam animarum habente, vel ab aliquo vice ejus. Hoc tamen non requiritur in articulo necessitatis, in quo potest mulier baptizare.

Ad tertium dicendum, quod in generatione carnali masculus, & fœmina operantur secundum virtutem propria natura: & ideo fœmina non potest esse principium generationis adivum, sed passivum tantum. Sed in generatione spirituali neuter operatur in virtute propria, sed instrumentaliter tantum per virtutem Christi: & ideo eodem modo potest vir, & mulier in casu necessitatis baptizare. Si tamen mulier etiam extra casum necessitatis baptizaret, non esset rebaptizandus, sicut & de laico dictum est (art. præc.) peccaret tamen ipsa baptizans, & alii qui ad hoc cooperarentur, vel baptismum ab ea suscipiendo, vel ei baptizandum aliquem offerendo.

ARTICULUS V. 380

Utrum non baptizatus possit sacramentum baptismi conferre.

Sup. art. 3. & locis ibidem notatis.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod ille qui non est baptizatus, non possit sacramentum baptismi conferre. Nullus enim dat quod non habet. Sed non baptizatus non habet sacramentum baptismi. Ergo non potest ipsum conferre.

2. Præterea. Sacramentum baptismi confert aliquis, in quantum est minister Ecclesiæ. Sed ille qui non est baptizatus, nullo modo pertinet ad Ecclesiam, scilicet nec re, nec sacramento. Ergo non potest sacramentum baptismi conferre.

Ad secundum dicendum, quod, sicut in secunda parte dictum est (1. 2. quæst. lxxx. art. 3. ad 2.) illi qui baptizantur, renovantur per baptismum secundum spiritum, corpus tamen remanet subiectum vetustati peccati, secundum illud Rom. viii. 10. *Corpus quidem mortuum est propter peccatum; spiritus vero vivit propter baptismum.* Unde & Augustinus probat in Lib. VI. contra Julianum (cap. xvii. cir. med.) quod non baptizatur in homine quicquid in eo est. Manifestum est autem, quod homo non generat generatione carnali secundum spiritum, sed secundum carnem. Et ideo filii baptizatorum cum peccato originali nascuntur: unde indigent baptizari.

Ad tertium dicendum, quod illi qui sunt sanctificati in utero, consequuntur quidem gratiam emundantem à peccato originali; non tamen ex hoc ipso consequuntur characterem, quo Christo confitentur. Et propter hoc, si aliquis nunc sanctificaretur in utero, necesse esset eos baptizari, ut per susceptionem characteris illis membris Christi conformaretur.

ARTICULUS II. 385

Utrum sine baptismis aliquis possit salvari.

1. 2. quæst. cxlii. art. 3. ad 1. & IV. dist. IV. quæst. 111. art. 3. quæst. 2. cor. & ad 3. & IV. cont. cap. lxxi. & quod. 1. art. 4. & Joan. vi. lect. 7.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod sine baptismis nullus possit salvari. Dicit enim Dominus Joan. 111. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Sed illi soli salvantur, qui regnum Dei intrant. Ergo nullus potest salvari sine baptismis, quo aliquis regeneratur ex aqua, & Spiritu Sancto.

2. Præterea. In Lib. de Ecclesiast. dogmatibus (cap. lxxiv.) dicitur: *Nullum catechumenum, quamvis in bonis operibus defunctum, vitam æternam habere credimus, excepto martyrio, ubi totum sacramentum baptismi compleretur.* Sed si aliquis sine baptismis posset salvari, maxime hoc haberet locum in catechumenis bona opera habentibus, qui videntur habere fidem per dilectionem operantem. Ergo videtur quod sine baptismis nullus possit salvari.

3. Præterea. Sicut supra dictum est (quæst. lxxv. art. 3. & 4.) sacramentum baptismi est de necessitate salutis. Necessarium autem est, sine quo non potest aliquid esse, ut dicitur V. Metaph. (tex. 6.) Ergo videtur quod sine baptismis nullus possit consequi salutem.

Sed contra est quod Augustinus dicit super Leviticum (quæst. xlvi. 1.) *invisibilem*

sanctificationem quibusdam affuisse, & profuisse sine visibilibus sacramentis; visibilem vero sanctificationem, quæ si sacramentis visibilibus, sine invisibilibus posse adesse, sed non posse prodesset. Cum igitur sacramentum baptismi ad visibilem sanctificationem pertineat, videtur quod sine sacramento baptismi aliquis possit salutem consequi per invisibilem sanctificationem.

Respondeo dicendum, quod sacramentum baptismi dupliciter potest alicui deesse. Uno modo, & re, & voto: quod contingit illis qui nec baptizantur, nec baptizari volunt: quod manifeste ad conceptum sacramenti pertinet, quantum ad illos, qui habent usum liberi arbitrii. Et ideo hi quibus hoc modo deest baptismus, salutem consequi non possunt: quia nec sacramentaliter, nec mentaliter Christo incorporantur, per quem solum est salus.

Alio modo potest sacramentum baptismi alicui deesse re, sed non voto; sicut cum aliquis baptizari desiderat, sed aliquo casu prævenitur morte, antequam baptismum suscipiat; & talis sine baptismis actuali salutem consequi potest, propter desiderium baptismi, quod procedit ex fide per dilectionem operante, per quam Deus interiori hominem sanctificat, cujus potentia sacramentis visibilibus non alligatur. Unde Ambrosius dicit (in Lib. de obitu Valentiniano, aliquant. à med.) qui catechumenus mortuus fuit: *Quem regeneraturam eram, animæ, verum tamen ille gratiam, quam possedit, non amisit.*

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut dicitur I. Reg. xvi. 7. *Homo videt ea quæ parent; Dominus autem intuetur cor.* Ille autem, qui desiderat per baptismum regenerari ex aqua, & Spiritu Sancto, corde quidem regeneratus est, licet non corpore; sicut, & Apostolus dicit Rom. 11. 29. *quod circumcisio cordis est in spiritu, non in littera, cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo est.*

Ad secundum dicendum, quod nullus pervenit ad vitam æternam, nisi absolutus ab omni culpa, & reatu peccati: quæ quidem universalis absolutio fit in perceptione baptismi, & in martyrio: propter quod dicitur, quod in martyrio omnia sacramenta baptismi complentur, scilicet quantum ad plenam liberationem à culpa, & pena. Si quis ergo catechumenus fit habens desiderium baptismi, quia aliter in bonis operibus non moreretur, quæ non possunt esse sine fide per dilectionem operante, talis decedens non statim pervenit ad vitam æternam, sed patietur penam pro peccatis præteritis; ipse tamen salvus erit sic quasi per ignem, ut dicitur I. ad Cor. 111. 5.

Ad tertium dicendum, quod pro tanto dicitur sacramentum baptismi esse de necessitate salutis, in qua non potest esse homini salus, nisi saltem in voluntate habeatur, quæ apud Deum reputatur pro facto.

AR-

ARTICULUS III. 386

Utrum baptismus sit differendus.

IV. dist. IV. quæst. 111. art. 1. quæst. 2. & dist. xviii. quæst. 111. art. 1. quæst. 4. per invibilem cor. & msl. quæst. IV. art. 1. habet per sup.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod baptismus sit differendus. Dicit enim Leo Papa (epist. IV. cap. 5.) *Duo tempora, Pascha, & Pentecoste, ad baptizandum à Romano Pontifice legitime præfixa sunt. Unde dilectionem vestram monemus ut nullis aliis diebus observationi miscerati.* Videtur ergo quod oporteat non statim aliquem baptizari, sed usque ad prædicta tempora baptismum differri.

2. Præterea. In Concilio Agathensi (can. xxxiv. & hab. cap. xciii. de consecrat. dist. xv.) legitur: *Judei, quorum perfidia frequenter ad vomitum redit, si ad leges catholicas venire voluerint, octo menses inter catechumens Ecclesiæ limen introant; & si pura fide venire voluerint, tunc demum baptismi gratiam mereantur.* Non ergo statim sunt homines baptizandi; sed usque ad certum tempus est differendum baptismi.

3. Præterea. Sicut dicitur Isaia xxvii. 9. *ipse est omni fructus, usque asperatur peccatum.* Sed magis videtur auferri peccatum, vel etiam diminui, si baptismus diu differatur. Primo quidem, quia peccantes post baptismum gravius peccant, secundum illud Heb. x. 29. *Quanto magis peccatis detentiora mereri supplicia qui sanguinem Testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est; scilicet per baptismum.* Secundo, quia baptismus tollit peccata præterita, non autem futura: unde quanto magis baptismus differatur, tanto plura peccata tollit. Videtur ergo quod baptismus debeat diu differri.

Sed contra est quod dicitur Eccl. v. 8. *Non tardes converteri ad Dominum, & ne differat de die in diem.* Sed perfecta conversio ad Deum est eorum qui regenerantur in Christo per baptismum. Non ergo debet baptismus differri de die in diem.

Respondeo dicendum, quod circa hoc distinguendum est, utrum sint baptizandi pueri, vel adulti. Si enim pueri sint baptizandi, non est differendum baptismi: primo quidem quia non expectatur in eis major instructio, aut etiam plenior conversio; secundo propter periculum mortis, quia non potest eis alio remedio subveniri nisi per sacramentum baptismi.

Adulti vero subveniri potest per solum baptismi desiderium, ut supra dictum est (art. præc.) Et ideo adulti, non statim cum convenerint, est sacramentum baptismi conferen-

dum, sed oportet differre usque ad aliquod certum tempus. Primo quidem propter cautelam Ecclesiæ, ne decipiantur, sacramentum fidei accedentibus conferens, secundum illud I. Joan. 1v. 1. *Nolite omni spiritui credere, sed probare spiritus, si ex Deo sint:* quæ quidem probatio sumitur de accedentibus ad baptismum, quando per aliquod spatium eorum fides, & mores examinantur. Secundo, hoc est necessarium ad utilitatem eorum qui baptizantur: quia aliquo tempore spatio indigent, ad hoc quod plene instruantur de fide, & exercitentur in his quæ pertinent ad vitam christianam. Tertio hoc est necessarium ad quamdam reverentiam sacramenti, dum in solemnitatibus præcipuis, scilicet Pasche, & Pentecostes, homines ad baptismum admittuntur; & ita devotus sacramentum suscipiunt.

Hæc tamen dilatio est prætermittenda duplici ratione. Primo quidem quando illi, qui sunt baptizandi, apparent perfecte instructi in fide, & ad baptismum idonei; sicut Philippus statim baptizavit Eunuchum, ut habetur Act. viii. & Petrus Cornelium, & eos qui cum eo erant, ut habetur Act. x. Secundo, propter infirmitatem, aut aliquod periculum mortis. Unde Leo Papa dicit (ubi supra cap. vi. cir. princ.) *Hi qui necessitate mortis, ægritudinis, obsidionis, persecutionis, & naufragii urgentur, omni tempore debent baptizari.*

Si tamen aliquis morte præveniat, articulo necessitatis sacramentum excludente, dum expectat tempus ab Ecclesiâ institutum, salvari, licet per ignem, ut supra dictum est (art. præc.) Peccat autem, si ultra tempus institutum ab Ecclesiâ differat accipere baptismum, nisi ex causa necessaria, & licentia prælatorum Ecclesiæ. Sed tamen, & hoc peccatum cum aliis deleri potest per succedentem contritionem, quæ supplet vicem baptismi, ut supra dictum est (in corp. & art. præc.)

Ad primum ergo dicendum, quod illud mandatum Leonis Papæ de observandis duobus temporibus in baptismis, intelligendum est de adultis; excepto tamen periculo mortis, quod semper in pueris est timendum, ut dictum est (in corp. art.)

Ad secundum dicendum, quod illud de Judæis est institutum ad Ecclesiæ cautelam, ne simplicium fidem corumpant, si non fuerint plene conversi; & tamen, ut ibidem subditur, *si infra tempus præscriptum aliquod periculum infirmitatis incurrerint, debent baptizari.*

Ad tertium dicendum, quod baptismus per gratiam, quam confert, non solum remouet peccata præterita, sed etiam impedit peccata futura, ne fiant. Hoc autem præcipue desiderandum est ut homines non peccent, secundario autem ut levius peccent, vel etiam ut eorum peccata mundenentur, secundum illud

mus Christi est perfectior quam baptismus Joannis. Ergo videtur quod multo magis illi qui sunt baptizandi baptismo Christi, debeant sua peccata confiteri.

2. Præterea. Proverb. xxv. 11. 12. dicitur: *Qui abscondit scelera sua, non dirigitur; qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea misericordiam consequitur.* Sed ad hoc aliquid baptizantur ut de peccatis suis misericordiam consequantur. Ergo baptizandi debent sua peccata confiteri.

3. Præterea. Pœnitentia requiritur ante baptismum; secundum illud Act. 11. 38. *Agite pœnitentiam, & baptizatur unusquisque vestrum.* Sed confessio est pars pœnitentiæ. Ergo videtur quod confessio peccatorum requiratur ante baptismum.

Sed contra est quod confessio peccatorum debet esse cum fletu: dicit enim Augustinus in Libro de pœnitentia (alio Auctor de vera, & falsa pœnit. cap. xiv. parum à princ.) *Omnis ista varietas consistenda est, & defendenda: Sed, sicut Ambrosius dicit (alio Auctor sup. illud Rom. xi. Sine pœnitentia sunt dona.)*, gratia Dei in baptismum non requiritur gemitum, neque, que plandum. Ergo à baptizandis non est requirenda confessio peccatorum.

Respondetur dicendum, quod duplex est peccatorum confessio. Una quidem interior, quæ fit Deo: & talis confessio peccatorum requiritur ante baptismum, ut scilicet homo sua peccata recogitans de eis doceat: non enim potest incipere novam vitam, nisi pœnitat eum veteris vitæ, ut dicit Augustinus in Lib. de pœnitentia (homil. ult. inter l. cap. 11. à princ.)

Alia vero est confessio peccatorum exterior, quæ fit sacerdoti: & talis confessio non requiritur ante baptismum. Primo quidem, quia talis confessio, cum respiciat personam ministri, pertinet ad pœnitentiæ sacramentum, quod non requiritur ante baptismum, quia est janua omnium sacramentorum. Secundo, quia confessio exterior, quæ fit sacerdoti, ordinatur ad hoc quod sacerdos contentem absolvat à peccatis, & liget ad opera satisfactoria; quæ baptizatis non sunt imponenda, ut supra dictum est (art. præc.) nec etiam baptizati indigent remissione peccatorum per claves Ecclesiæ, quibus omnia remittuntur per baptismum. Tertio, quia ipsa particularis confessio homini facta, est pœnitentia propter verecundiam consistentis. Baptizato autem nulla exterior pœnitentia imponitur. Et ideo à baptizatis non requiritur specialis confessio peccatorum; sed sufficit generalis, quam faciunt, cum secundum ritum Ecclesiæ abrenuntiant Satanae, & omnibus pompis ejus. Et hoc modo dicit quædam Glossa (ord. sup. illud: *Et baptizantur ab eo*) Math. 111. quod, in baptismo Joannis exem-

plum dabatur baptizandis confitendi peccata, & promittendi meliora. Si qui tamen baptizandi ex devotione sua peccata confiteri vellent, esset eorum confessio audienda, non ad hoc quod eis satisfactio imponeretur, sed ad hoc quod contra peccata confitens eis spiritualis informatio vitæ traderetur.

Ad primum ergo dicendum, quod in baptismum Joannis non remittebantur peccata, sed erat baptismus pœnitentiæ. Et ideo convenienter accedentes ad illud baptismum confitebantur peccata, ut secundum qualitatem peccatorum eis pœnitentia determinaretur. Sed baptismus Christi est sine exteriori pœnitentia, ut Ambrosius dicit (loc. sup. cit.). Unde non est similis ratio.

Ad secundum dicendum, quod baptizatis sufficit confessio interior Deo facta, & etiam exterior generalis, ad hoc, quod dirigantur, & misericordiam consequantur; nec requiritur confessio specialis exterior, sicut dictum est (in corp.)

Ad tertium dicendum, quod confessio est pars pœnitentiæ sacramentalis; quæ non requiritur ante baptismum, ut dictum est (in corp. art.) sed requiritur interioris pœnitentiæ virtus.

ARTICULUS VII. 390

Utrum ex parte baptizati requiratur intentio suscipiendi sacramentum baptismi.

Infr. quæst. lxxix. art. 9. & IV. dist. vi. quæst. 1. art. 2. quæst. 3. & dist. xxvii. quæst. 1. art. 2. quæst. 4. corp.

AD septimum sic proceditur. Videtur quod ex parte baptizati non requiratur intentio suscipiendi sacramentum baptismi. Baptizatus enim se habet sicut patiens in sacramento. Intentio autem non requiritur ex parte patientis, sed ex parte agentis. Ergo videtur quod ex parte baptizati non requiratur intentio suscipiendi baptismum.

2. Præterea. Si prætermittatur id quod requiritur ab baptismum, homo est denuo baptizandus; sicut, cum prætermittitur invocatio Trinitatis, ut supra dictum est (quæst. lxxvi. art. 6.) Sed ex hoc non videtur aliquis esse denuo baptizandus, quod intentionem non habeat suscipiendi baptismum; alioquin cum de intentione baptizati non constet, quilibet posset petere se denuo baptizari propter intentionis defectum. Non videtur ergo quod intentio requiratur ex parte baptizati ut suscipiat sacramentum.

3. Præterea. Baptismus contra peccatum originale datur. Sed originale peccatum contrahitur sine intentione nascentis. Ergo baptismus,

ut videtur, intentionem non requirit ex parte baptizati.

Sed contra est quod secundum ritum Ecclesiæ baptizandi profitentur se petere ab Ecclesiâ baptismum; per quod profitentur suam intentionem de susceptione sacramenti.

Respondetur dicendum, quod per baptismum aliquis moritur veteri vitæ peccati, & incipit quandam vitæ novitatem, secundum illud Rom. vi. 4. *Consepulti sumus Christo per baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.*

Et ideo, sicut ad hoc quod homo moriatur veteri vitæ, requiritur secundum Augustinum (hom. ult. inter l. cap. 11. à princ.) in habente usum liberi arbitrii voluntas, quæ eum veteris vitæ pœnitat; ita requiritur voluntas, quæ intendat vitæ novitatem; cujus principium est ipsa susceptio sacramenti. Et ideo ex parte baptizati requiritur voluntas, sive intentio suscipiendi sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod in justificatione, quæ fit per baptismum, non est passio coacta, sed voluntaria; & ideo requiritur intentio recipiendi id quod ei datur.

Ad secundum dicendum, quod si in adulto deesset intentio suscipiendi sacramentum, esset rebaptizandus; si tamen hoc non constaret, esset dicendum: *Si non es baptizatus, ego te baptizo.*

Ad tertium dicendum, quod baptismus ordinatur non solum contra originale peccatum, sed etiam contra actualia, quæ per voluntatem, & intentionem causantur.

ARTICULUS VIII. 391

Utrum fides requiratur ex parte baptizati.

IV. dist. vi. quæst. 1. art. 3. quæst. 1. & quæst. 11. art. 2. quæst. 3. cor. & dist. ix. art. 2. quæst. 2. ad 2.

AD octavum sic proceditur. Videtur quod fides requiratur ex parte baptizati. Sacramentum enim baptismi à Christo est institutum. Sed Christus formam baptismi tradens fidem baptismum præmittit, dicens Marci ult. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Ergo videtur quod nisi sit fides, non possit esse sacramentum baptismi.

2. Præterea. Nihil frustra in sacramentis Ecclesiæ agitur. Sed secundum ritum Ecclesiæ ille qui accedit ad baptismum, de fide interrogatur: cum dicitur: *Credis in Deum Patrem, &c.* Ergo videtur quod fides ad baptismum requiratur.

3. Præterea. Ad baptismum, requiritur intentio suscipiendi sacramentum. Sed hoc non

potest esse sine recta fide, cum baptismus sit rectæ fidei sacramentum: per eum enim incorporentur homines Christo, ut Augustinus dicit in Libro I. de baptismo parvulorum. (seu de peccat. merit. & remiss. cap. xxvi. à med.) Hoc autem non potest esse sine recta fide, secundum illud Ephes. 1. 11. 17. *Habitare Corinrum per fidem in cordibus vestris.* Ergo videtur quod ille qui non habet rectam fidem, non possit suscipere sacramentum baptismi.

4. Præterea. Infidelitas est gravissimum peccatum, ut in secunda parte habitum est (2. 2. quæst. x. art. 3.) Sed permanentes in peccato non sunt baptizandi. Ergo etiam nec permanentes in infidelitate.

Sed contra est quod Gregorius scribens Quirino Episcopo (in Regist. Lib. IX. epist. lxi. à princ.) dicit: *Ab antiqua patrum institutione didicimus ut qui apud hæresim in Trinitatis nomine baptizantur, cum ad sanctam Ecclesiam redeunt, aut unctione christiatis, aut impositione manus, aut sola professione fidei ad sinum matris Ecclesiæ revocentur.* Hoc autem non esset de necessitate baptismi. Non ergo recta fides ex necessitate requiritur ad susceptionem baptismi.

Respondetur dicendum, quod, sicut ex dictis patet (quæst. lxxiii. art. 6. & quæst. lxxvi. art. 9.) duo efficiuntur in anima per baptismum, scilicet character, & gratia. Dupliciter ergo aliquid ex necessitate requiritur ad baptismum. Uno modo, sine quo gratia haberi non potest; quæ est ultimus effectus sacramenti: & hoc modo recta fides ex necessitate requiritur ad baptismum: quia, sicut dicitur Rom. 1. 11. 22. *Justitia Dei est per fidem Jesu Christi.*

Alio modo requiritur aliquid ex necessitate ad baptismum, sine quo character baptismatis imprimi non potest: & sic recta fides baptizati non requiritur ex necessitate ad baptismum, sicut nec recta fides baptizantis, dummodo adsint cetera quæ sunt de necessitate sacramenti: non enim sacramentum perficitur per justitiam hominis dantis, vel suscipientis baptismum, sed per virtutem Dei.

Ad primum ergo dicendum, quod Dominus loquitur ibi de baptismum, secundum quod perducit homines ad salutem per gratiam justificantem; quod quidem sine recta fide esse non potest; & ideo signanter dicit: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.*

Ad secundum dicendum, quod Ecclesia intendit homines baptizare, ut emundentur à peccato, secundum illud Isa. xxv. 9. *Hic est omnis fructus, ut asserat peccatum.* Et ideo quantum est de se, non intendit dare baptismum nisi habentibus rectam fidem, sine qua non est remissio peccatorum: & propter hoc

Con-

inter-

interrogat accedentes ad baptismum, an credant. Si tamen sine recta fide aliquis baptismum suscipiat extra Ecclesiam, non percipit illud ad suam salutem. Unde Augustinus dicit (Lib. IV. de baptis. cont. Donatist. in princ.) *Ecce si pater dicit comparata indicat vobis, posse quidem baptismum ejus homines etiam foris accipere, sed salutem beatitudinis extra eam nominem recipere, vel tenere.*

Ad tertium dicendum, quod etiam non habens rectam fidem circa alios articulos, potest habere rectam fidem circa sacramentum baptismi; & ita non impeditur quin possit habere intentionem suscipiendi sacramentum baptismi. Si tamen etiam circa hoc sacramentum non recte sentiat, sufficit ad perceptionem sacramenti generalis intentio, qua intendit suscipere baptismum, sicut Christus instituit; & sicut Ecclesia tradit.

Ad quartum dicendum, quod sicut sacramentum baptismi non est conferendum ei qui non vult ab aliis peccatis recedere; ita etiam nec ei qui non vult infidelitatem deserere. Uterque tamen suscipit sacramentum, si ei conferatur, licet non ad salutem.

ARTICULUS IX. 392

Utrum pueri sint baptizandi.

IV. dist. IV. quæst. 111. art. 1. quæst. 1. & mal. quæst. IV. art. 1. corp. princ. & quodl. IV. art. 10. cor. & quodl. IX. art. 22. corp.

AD nonum sic proceditur. Videtur quod pueri non sint baptizandi. In eo enim qui baptizatur, requiritur intentio suscipiendi sacramentum, ut supra dictum est (art. 7. huj. quæst.). Hujusmodi autem intentionem non possunt pueri habere, cum non habeant usum liberi arbitrii. Ergo videtur quod non possint suscipere sacramentum baptismi.

2. Præterea. Baptismus est fidei sacramentum, ut supra dictum est (quæst. LXX. art. 1.) Sed pueri non habent fidem, quæ consistit in credentium voluntate, ut Augustinus dicit super Joan. (tract. xxv. aliquant. à princ. & Lib. de prædest. Sanctor. cap. vi. in fin.) *Nec etiam potest dici, quod salventur in fide parentum: quia quandoque parentes sunt infideles; & sic magis per eorum infidelitatem damnarentur. Ergo videtur quod pueri non possint baptizari.*

3. Præterea. L. Petr. 111. 21. dicitur, quod *dominus salvos facit baptisma, non carnis desposito sordium, sed conscientia bono interrogatio in Deum.* Sed pueri neque conscientiam habent bonam, vel malam, cum non habeant usum rationis; neque etiam convenienter ipsi

interrogantur, cum non intelligant. Non ergo pueri debent baptizari.

Sed contra est quod Dionysius dicit ultimo cap. eccl. Hierarch. (vers. fin. *Divini nostri duces, scilicet Apostoli, probaverunt infantes recipi ad baptismum.*)

Respondeo dicendum, quod, sicut Apostolus dicit Rom. v. 17. *si unus delicto mortis regnavit per unum, scilicet per Adam, multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.* Pueri autem ex peccato Adæ peccatum originale contrahunt: quod patet ex hoc quod sunt mortalitati subjecti, quæ per peccatum primi hominis in omnes pertransiit, ut Apostolus ibidem dicit. Unde multo magis pueri possunt per Christum gratiam accipere, ut regnent in vita æterna. Ipse autem Dominus dicit Joan. 111. 5. *quod nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Unde necessarium fuit pueros baptizari, ut sicut per Adam damnationem incurrerunt nascendo, ita per Christum salutem consequantur renascendo.

Fuit etiam conveniens pueros baptizari, ut à pueritia nutriti in his quæ sunt christiannæ vitæ, firmiter in ea perseverent; secundum illud Prov. xx11. 6. *Adolescenti juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Et hanc rationem assignat Dionysius ult. cap. eccl. Hierarch. (vers. fin.)

Ad primum ergo dicendum, quod regeneratio spiritalis, quæ fit per baptismum, est quodammodo similis natiuitati carnali, quantum ad hoc quod sicut pueri in matris uteris nutriti non per seipsos nutrimentum accipiunt, sed ex nutrimento matris sustentantur; ita etiam pueri nondum habentes usum rationis, quasi in utero matris Ecclesiæ constituti, non per seipsos, sed per actum Ecclesiæ salutem suscipiunt. Unde Augustinus dicit in Libro I. de peccatorum meritis & remissione (cap. xxv. cir. fin.) *Mater Ecclesiæ maternum os parvulis præbet, ut factis mysteriis imbuantur: quia nondum possunt corde proprio credere ad justitiam, non ore proprio confiteri ad salutem.* (Et cap. XIX. cir. fin.) *Si autem propterea recte fideles videntur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo profitentur, cur etiam non penitentes habeantur, cum per eorumdem verba gestantium, diabolo, & huic sæculo abrenuntiare non siverint?* Et eadem ratione possunt dici intendentes, non per actum propriæ intentionis, cum ipsi quandoque contrahantur, & plorent, sed per actum eorum à quibus offeruntur.

Ad secundum dicendum, quod, sicut Augustinus scribit Bonifacio (Lib. I. contra duas epist. Pelag. cap. xx11.) *Ubi est in Ecclesia saluatoris parvuli per alios credunt, sicut et alii,*

quæ in baptismo remittuntur, peccata traxerunt. Nec impeditur eorum salus, si parentes sint infideles: quia, sicut Augustinus dicit eidem Bonifacio scribens (epist. xxv111. al. xx111. cir. med.) offeruntur parvuli ad percipiendam spirituales gratiam, non tam ab eis quorum gestantur manibus (quamvis & ab ipsis, si ipsi boni fideles sunt) quam ab universa societate fratrum, atque fidelium. Ab omnibus namque offerri recte intelliguntur, quibus placet quod offeruntur, quorum caritate ad communionem Sancti Spiritus adjunguntur. Infidelitas autem propriorum parentum, etiam si eos post baptismum demoniorum sacrificiis imbucere conentur, pueris non noceat: quia, ut Augustinus ibidem (cir. princ.) dicit, puer semel generatus per aliorum carnalem voluptatem, cum semel regeneratus fuerit per aliorum spirituales voluntatem dinceps non potest vinculo alienæ iniquitatis obstringi, cui nulla sua voluntate consentit. (Secundum illud Ezech. xx11. 4. *Sicut anima patris mea est, ita etiam anima filii: anima quæ peccaverit, ipsa morietur.*) Sed ideo ex Adam traxit, quod sacramenti illius gratia solveretur, quia nondum erat anima separatim vivens. Fides autem unius, immo totius Ecclesiæ, parvulo prodest per operationem Spiritus Sancti, qui unit Ecclesiæ, & bona unius alteri communicat.

Ad tertium dicendum, quod sicut puer, cum baptizatur, non per se ipsum, sed per alios credit; ita non per seipsum, sed per alios interrogatur, & interrogati consentunt fidem Ecclesiæ in persona pueri, qui huic fidei aggregatur per fidei sacramentum. Conscientiam autem bonam consequitur puer etiam in seipso, non quidem actu, sed habitu per gratiam justificantem.

ARTICULUS X. 393

Utrum pueri Judæorum, vel aliorum infidelium sint invititis parentibus baptizandi.

2. 2. quæst. X. art. 12. & quodl. 11. art. 7. & 11. cor.

AD decimum sic proceditur. Videtur quod pueri Judæorum, vel aliorum infidelium sint baptizandi etiam invititis parentibus. Magis enim debet homini subveniri contra periculum mortis æternæ quam contra periculum mortis temporalis. Sed pueri in periculo mortis temporalis existenti est subveniendum, etiam si parentes per malitiam contraherentur. Ergo multo magis est subveniendum pueris infidelium filiis per baptismum contra periculum mortis æternæ, etiam invititis parentibus.

2. Præterea. Filii servorum sunt servi, & in potestate dominorum. Sed Judæi sunt servi. Thom. Op. Tom. V.

vi Regum, & Principum, & quicumque etiam alii infideles. Ergo abque omni injuria possunt Principes filios Judæorum, vel aliorum servorum infidelium facere baptizari.

3. Præterea. Quilibet homo est magis Dei, à quo habet animam; quam patris carnalis, à quo habet corpus. Non est ergo injustum, si pueri infidelium filii parentibus carnalibus auferantur, & Deo per baptismum conferantur.

Sed contra est quod in Decret. dist. XLV. (cap. v.) ex Concil. Toletano (IV. can. LV11.) sic dicitur: *De Judæis præcipit sancta Synodus, nemini dinceps ad credendum vim inferre: non enim tales invititi salvandi sunt, sed volentes, ut integra sit forma justitiæ.*

Respondeo dicendum, quod pueri infidelium filii aut habent usum rationis, aut non habent. Si autem habent, jam quantum ad ea quæ sunt juris divini, vel naturalis, incipiunt suæ potestatis esse: & ideo propriæ voluntate, invititis parentibus, possunt baptismum suscipere, sicut & matrimonium contrahere. Et ideo tales licite moneri possunt, & induci ad suscipiendum baptismum.

Si vero nondum habent usum liberi arbitrii, secundum jus naturale sunt sub cura parentum, quamdiu ipsi sibi providere non possunt. Unde etiam de pueris antiquorum dicitur, quod salvabantur in fide parentum. Et ideo contra justitiam naturale esset, si tales pueri invititis parentibus baptizarentur; sicut etiam si aliquis habens usum rationis baptizaretur invititis. Efficit etiam periculum taliter filios infidelium baptizare: quia de facili ad infidelitatem redirent propter naturalem affectum ad parentes. Et ideo non habet hoc Ecclesiæ consuetudo quod filii infidelium, invititis parentibus, baptizentur.

Ad primum ergo dicendum, quod à morte corporali non est aliquis eripiendus contra ordinem juris civilis; puta si aliquis à suo iudice condemnatur ad mortem, nullus debet eum violentè à morte eripere. Unde nec aliquis debet irrumpere ordinem juris naturalis, quo filius est sub cura patris, ut eum liberet à periculo mortis æternæ.

Ad secundum dicendum, quod Judæi sunt servi Principum servitute civili, quæ non excludit ordinem juris naturalis, vel divini.

Ad tertium dicendum, quod homo ordinatur ad Deum per rationem, per quam Deum cognoscere potest. Unde puer, antequam usum rationis habeat, naturali ordine ordinatur in Deum per rationem parentum; quorum curæ naturaliter subjacet: & secundum eorum dispositionem sunt circa ipsum divina agenda.